

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslova*

In vino veritas

**HRVATSKI VINOGRADARSKI OBIČAJI
VINCEKOVO**

Stjepan Kordek

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslova*

In vino veritas

Ljubljene pajdašice i preštamani pajdaši, veseli goričari i vredni podrumari cifraste se Vas skupa pozdravljam vu ovoj preštimanoj klijeti našeg pajdaša Marijana, sjedištu naše Udruge za očuvanje starih goričarskih običajov i špelancij "... " te po novome veleposlanstvu Slobodne goričarske republike Mali Kostanj vu Đurđevačkoj federaciji

Srečen sem, da ste došli sim vu tulikem broju i od sega srčeca bi rad, da Vam projde ovo pajdaštvo povodom Vincekova kak se to šika za prave pajdašice i pajdaše.

Rasprli sme pred Vami vse kaj imame: i kletičku i lagve i špajzu i vse druge kaj nam je dragi Bogek dal, a vi to zemite kak najvekše znamenje našeg bratstva i pajdaštva.

Štimam se kakti puran s najvekšom kukmom na glavi gda gledim vu Vas i s jočima vidim drage i srečne, preštimane i lublene pajdašice i pajdaše svoje, s terimi daj mi Bog duge poživeti i navek u pajdaštvu biti.

Vu to ime Vam nazdravljam i ispijam do kraja ovu kupicu.

Pajdašice i pajdaši uz Martinje, Vincekovo je najveći blagdan vinogradara i nas ljubitelja vinske kapljice.

Vincekovo označava novu vinogradarsku godinu i drevni je običaj tog dana ići po prvi put u novoj godini u pohode vinogradu.

Danas smo se ponovo okupili u vinogradu našeg preštimanog pajdaša Marijana s namjerom da proslavimo naš dragi zimski dan 22. siječnja, Vincekovo.

Pripremajući se za ovu svetkovinu prelistal sam stare knjige i utvrdil da smo danas 10. put skupa pri Marijanovoj kleti na proslavi Vincekova. To je, morate priznati lijepa obljetnica zato molim pajdašice i pajdaše da u to ime **ispijemo kupicu vina**.

Ime Vinko dolazi od latinskoga oblika Vincentius. Latinska imenica vincens znači onaj koji pobjeđuje. U Hrvatskom zagorju rabi se ime Vincek, u Slavoniji Vinko, a u Dalmaciji Vice. Ženski su oblici ovoga imena Vinka i Vinkica.

In vino veritas

Sv. Vinko, španjolski svetac, kažu povijesni izvori, nije imao nikakve veze s vinom, no porijeklo njegova imena i dan kada se obilježava, vinogradare je podsjetio na početak radova u goricama i na početak nove vinogradarske godine

Sv. Vinko je bio ranokršćanski mučenik, đakon Vincentius u Saragozi, živio je u 4. stoljeću, za vladavine zloglasnog Dioklecijana. Prokonzul Dacijan ga je grozno mučio da bi se odrekao vjere i svog biskupa Valerija, pokušao je to potom učiniti i raskošću i ljubaznostima. Čim su ga položili u meku, mirišljivu postelju, preminuo je. Dacijan ga je dao baciti zvijerima, ali po legendi je doletio gavran i obranio mučenikovo tijelo. Tada su ga povezli na morskou pučinu i bacili ga s kamenom oko vrata, no more ga je čudom izbacilo na obalu. Svetoga se Vinka na slikama prikazuje kao lijepa mladića ogrnuta dalmatikom, odjećom pastira a u tadašnjoj Dalmaciji, oznakom mučeništva. Moći su mu prenesene u Lisabon gdje se i danas čuvaju. Ovo je povijesna istina i podsjetnik za sve one koji su danas k nama došli prvi put.

Sv. Vinko (22. siječnja) je zapovjedani vinogradarski blagdan, U hrvatskim pučkim običajima vezanim uz vino i vinogradarstvo još su zapovjedani blagdani Sv. Juraj 23. travnja, Sv. Ivan Krstitelj 24. lipnja, Sv. Mihovil 29. rujna i Sv. Martin, 11. studenog. Vidljivo je da je riječ o važnim terminima u vegetativnim ciklusima i poljodjelskoj godini. U javnosti je dakako najpoznatiji svetac sv. Martina, za kojeg, znaju i oni što s vinom imaju vezu samo preko konobara.

Zato molim pajdašice i pajdaše da na spomen Sv. Martina **ispijemo kupicu vina**.

Na dan Sv. Vinka (22. siječnja) u narodu se veli:

Ak z sniježne strehe voda kaplje, biti će piti.

Ak na Vincekovo sunce svetli, bit će vina u kleti.

Če Vinka sunce peče, v lagve vino teče.

Vinkovo sunce, dobro vince.

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslov*

In vino veritas

Ak se na Vincekovo v mlaki vode opere vrabec, najesen bude dosti pijače.

Drage pajdašice i pajdaši, za one koji neznaju, a za one koji znaju da se podsjetite, po našem starom dobrom hrvatskom običaju, po starim regulama, moramo pokrstiti drage i lijepe naše gorice.

Zestali smo se denes vu ovom trsju našeg preštimaneg pajdaša Marijana da bi uz blagoslov svetoga Vinka z vinom posvetili ovo trsje i lozu vinsku te objesili na trsje naše domaće kobasice koje smo pripremili za tu priliku. Kobasice su velike, pa neka nam i grožđe koje bu raslo na ovim lozama bude isto tako lijepo i zdravo kak izgledaju i ove kobase.

Prosil bi našeg vrednog benefaktora Marijana i njegove pomoćnike da pristupe trseku kako bi mogli početi s obredom.

Marijan zemi trsne škarje vu roku i obreži trseka. Dok ti režeš ja ti bum prečital kaj je naš pajdaš jemput napisal

"Tri grančice vrezat sa tri pupa
Vu vodu ih deti nek stiraju skupa
Gašpara potkurit tam vnutri pri kleti
Nadati se najboljšem drugač nije smeti."

"Pup bu stiral treba iti
V goricami stalne biti
Sveti Vincek bu prihajal
Ne bum gledel same stajal."

Dragi pajdaš daj dodaj Marijanu peharec z vinom kak bi mogli nastaviti dalje.

Dragi Bog čuvaj trsa mog.
Evo ti zreloga vina da bu dobra godina.
Oblake razmekni, sonce primekni.
Mraza zgoni na tuču zvoni.

Se bum obdelal da bi v jesen popeval.
Rozgvu si bum zel i vu vodu del.

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslov*

In vino veritas

Sveti Vinček pokaži svetu kak bu vu novom letu.

Sad bi prosil da se kobasice povesiju po trsu.

Prosil bi da si sada svi napunimo kupice s vinom, kak bi mogli završiti ovaj obred, jer mi se grlo osušilo, a činimi se i vama.

Pozivam pajdaša, goričara koji obdelava ovo trsje na prisegu, nek pošteno prizna da bu vse posle oko loze vinske, zbavil fletno, z voljom i na vreme.

Prosim pajdaša nek ponavla zrečeno:

Ja Marijan, preštimani goričar, obvezujem se:

- do JOŽEFOVA, lozu obrezati,
- do ĐURĐEVA, lozu povezati,
- do SOFIJE, gorice okopati,
- za IVANJE, početi špricati,
- za BARTOLOVO, klopoca postaviti,
- za MALU MEŠU, grozdje pribrati,
- za MIHOLJE, grozdje pobrati,
- za LUKOVO, poslušati moštaka jel se primiril
- za MARTINJE, moštaka pokrstiti
- za VINCEKOVO, se to ponoviti.

Vinska kaplica nek nam bu na pomoč!

Podižem ovu kupicu z vinom za plodnost i rodnost ovoga trsja te za krepost svih pajdašic i pajdašov kojima je dobro piti!

Svima skupa neka nam bude lijepo i veselo, da se na leto opet najdemo i proslavimo ovaj dan.

BOG NAS POŽIVEL!

Sad bi Vas prosil da zmolimo litanije Sv. Vinka da nas čuva i brani od svih nedaća i da ovome trsju da snagu kak bi nas njego rod ponovo mogel krijepiti.

In vino veritas

A ve naš Vincek, koji puniš naše kupice - okrepi nas

Ti koji mutiš naše glave – okrepi nas

Ti koji razvezivaš naše jezike - okrepi nas.

Ti koji pjesme tjeraš na naša usta – okrepi nas

Ti koji bedastoće blebećeš - okrepi nas.

Ti koji naše žene hudiš – okrepi nas

Ti koji nas razgaljuješ - okrepi nas.

Ti koji zagrijavaš naša tijela – okrepi nas

Ti koji ohrabruješ naša srca - okrepi nas.

Ti koji nam razigravaš umorne oči - okrepi nas.

Ti koji nam vozačke oduzimaš - okrepi nas.

Hvala ti! Dragi vinček, pomazi nam svima kad nam je teško, pripazi na naše žene i čuvaj nas od bolesti.

Tebi u čast bumo zapopevali našu domaču pjesmu "Fala"

Za saku dobru reč, kaj reči si mi znala, za saki pogled tvoj, za saki smeh tvoj, fala...

Na kraju još jemput bi Vam štel zahvaliti kaj ste u ovulikem broju prišli sim na breg i djelatno sudjelovali u ovoj svetkovini i prosil Vas bi za malo pozornosti kak bi mogli poslušeti jednu prigodnu pjesmu našeg stihotvorca.

Trsek moj, zbudi se, dosti si spal

Tam gore na bregu trsek nam spi,

stari mi japa ga tužno gleda.

V roki gorične škarje drži,

prigne se k njemu, pak mu veli:

Trsek moj, zbudi se, dosti si spal.

Dugo na tebi snegek je stal.

Ves si pozebel i tak mi te žal,

trsek moj, zbudi se, bum te vrezal.

Brajdice delal bum trseku svom,

trsek mi vrnul bu svojim plodom.

*Drževačka federacija
Ministarstvo vinskih poslov*

In vino veritas

Dečicu moju bu hranil z grozdom
mene pak starega v kleti s vinom.

Z vinčekom svojim krepil me buš
par leti življenja produkšal mi buš.
Zato, moj trsek, ti zahvalan bum,
do zadnje vure poštuval te bum.

Još jemput podižem ovu kupicu z vinom za plodnost i rodnost ovoga trsja te za
krepost vsih pajdašic i pajdašov kojima je dobro piti!

Vu to ime pijem i tim zaključujem ovaj dio današnjeg druženja

**Bog poživi ovakvu pajdašiju na preštimanciju našu do zanje kapljice slatkog
vinčeka.**

Živili dragi pajdaši i lublene pajdašice.

Đurđevačka federacija Ministarstvo vinskih poslova

In vino veritas

Sv. Vinko - Vincekovo

Svaki pravi vinogradar koji drži do sebe i svog truda, otputit će se za Vincekovo (22. siječnja) u gorice, svome vinogradu; vrijedi to i za vikendaše koji imaju tek brajdu. Sveti je Vinko danas, jedan od pet zapovijedanih vinogradarskih blagdana uz kojeg je i precizno propisan obred koji valja obaviti. Pa dakle, bez obzira na studen, dubok snijeg ili kadkad i raskvašenu zemlju, mora se doći do trsa; tu će gazda ritualno odrezati nekoliko, uglavnom tri grančice s tri pupa, koje će potom staviti negdje u kući uz prozor da bi se nagađalo, kad grančice potjeraju, kakva će biti godina.

Orezani se trs potom obredno poškropi - "krsti" starim vinom te se izvjesje kobasice, koje znakovito naznačuju želju za plodnošću i dobrim urodom. Sve je to po pučkoj navadi praćeno pjesmom i svirkom, a kako pravi domaćini nikada ne idu u vinograde sami, to će odmah počastiti nazočno društvo. Kuša se i staro i mlado vino, po potrebi i nadolijevaju bačve, priprema slastan zalogaj već prema običajima kraja, od pečene slanine, preko šarana do srnećeg paprikaša. Jasno da se takva zabava protegne i do duboko u noć.

Novi ciklus

U nas je slavljenje Vinkova, Vincekova, Vincekuše uobičajeno u kontinentalnim vinogorjima, tek ponegdje se javlja i u primorskim područjima. I valja odmah reći da ima malo uporišta u religiji, odnosno kršćanstvu, jer nisu nađene nikakve veze sa životopisom sv. Vinka i vinskih poslova i običaja. Bit će da je riječ o kakvom pretkršćanskom, poganskom običaju, odnosno poganskim svetkovinama poljodjelaca, jer je ovo razdoblje kad počinje novi ciklus poljoprivrednih radova, kad kreće vegetacija. Kao što je Martinje drevna proslava završetka te godine.

Sam sv. Vinko uz vino je povezan tek imenom. Bio je ranokršćanski mučenik, đakon Vincentius u Saragozi, živio je u 4. stoljeću, za vladavine zloglasnog Dioklecijana. Prokonzul Dacijan ga je grozno mučio da bi se odrekao vjere i svog biskupa Valerija, pokušao je to potom učiniti i raskošću i ljubaznostima. Čim su ga položili u meku, mirišljav postelju, preminuo je. Dacijan ga je dao baciti zvijerima, ali po legendi je doletio gavran i obranio mučenikovo tijelo. Tada su ga povezli na morsku pučinu i bacili ga s kamenom oko vrata, no more ga je čudom izbacilo na obalu. Svetoga se Vinka na slikama prikazuje kao lijepa mladića ogrnuta dalmatikom, odjećom pastira a u tadašnjoj Dalmaciji, oznakom mučeništva. Moći su mu prenesene u Lisabon gdje se i danas čuvaju.

U hrvatskim pučkim običajima još su zapovijedani blagdani Sv. Juraj 23. travnja, Sv. Ivan Krstitelj 24. lipnja, Sv. Mihovil 29. rujna i Sv. Martin, 11. studenog. Vidljivo je da je riječ o važnim terminima u vegetativnim ciklusima i poljodjelskoj godini. U javnosti je dakako najpoznatiji svetac sv. Martina, za kojeg, znaju i oni što s vinom imaju vezu samo preko konobara.

U skladu s prirodom

Čime se odlikuju ostali vinogradarski sveci?

Po pučkoj navadi, za **Jurjevo** valja posaditi novi nasad loze, a u starom vinogradu zašiljiti kolje, pognojiti trsje, okopati ih i završiti rezidbu.

Za **Ivanje** trsje se mora drugi put okopati, povezati, oplijeviti i poprskati. Poslije Ivanja u vinograde se ide samo prskati i odstraniti mladice i zaperke.

Ako je godina bila dobra, bez tuča i nevremena, preobilnih kiša u nevrijeme, za **Miholje** se već vinogradi s veseljem obilaze. Berba! Ranije se sorte već mogu brati, a sedam dana nakon Miholja može početi prava berba.

Doduše, u nekim je sjevernim vinogorjima, pogotovu za graševinu, bilo pravilom da se bere tek nakon **Sv. Terezije**, 15. listopada. Tko je dotle sačekao, jasno da neće imati kiseliše, da će mu vina biti hvaljena.

A od lijepih vinogradarskih običaja nikako ne valja zaboraviti ni **Sv. Bartola** 24. kolovoza, nadnevak kad se u vinogradima podiže klopotec koji će tjerati čvorke i nagovijestiti da se bliži berba. I tada se s pajdašima uz veselicu, sočan zalogaj i staru kapljicu (ta valja već i bačve isprazniti) proslavlja u vinogradu.

Đurđevačka federacija Ministarstvo vinskih poslova

In vino veritas

Za **sv. Ivana** apostola, dva dana po Božiću, blagoslivljalo se vino, a spomenimo se i omrznutih nadnevak u poljodjelaca, tzv. ledenih svetaca i **Sv. Sofije** sredinom svibnja kad nagla studen može nanijeti goleme štete.

Pravi blagdan

Zato je **Martinje** pravi blagdan težaka. Sve što se u polju imalo učiniti, učinjeno je, plodovi su pobrani, spremljeni, vino je već provrelo. Pa je tako i sv. Martin preuzeo ulogu nekog pretkršćanskog običaja, sam s vinom i gozbama nije imao puno veze. Bio je prvim kršćanskim svecem koji je to postao a da nije bio mučenikom, jer je u njegovo doba (4. stoljeće) kršćanstvo bilo dopušteno, štoviše, i sam ga je širio. Po želji oca, visokog rimskog časnika, školovao se za vojnika, čak mu je i ime dao po bogu rata Marsu. No poznata je anegdota o tome kako je Martin jašući na konju sreo siromaha u ritama po studeni, te mu odrezao komad svog grimiznog plašta. U snu mu se potom javio Isus i zahvalio, jer je to njemu pomogao. Nakon toga Martin se posvetio vjeri, čak je i majku preveo na kršćanstvo, a posebno je bio omiljen među siromasima i seljacima. Toliko je bio cijenjen da mu se na pokop 11. studenog 397. godine slio silan puk; ubrzo nakon toga proglašen je svecem, a njegov se kult proširio cijelom Europom.

No zašto se sv. Martina povezuje s obveznom guskom na stolu uz njegov spomen-dan? Anegdota da se skrio među guske kad je proglašen biskupom, te da je guska koja ga je odala gakanjem to platila glavom, tek je zgodna pričica. Pravo tumačenje valja tražiti u ranijem dobu; prvo, imenjaka mu Mars atribuiran je guskom, prikazuje se s kacigom urešenom gušćim perom, a prvotno je bio i - bogom poljodjelstva! Drugo u starijima europskih naroda, poglavito Kelta, na taj se nadnevak završavala poljodjelska aktivna godina, pa je bogata gozba bila obredna. Taj se običaj srećom prenio do danas, na radost svih ljubitelja slasna zaloga, dobre kapljice i - ritma prirode.

22.01. Sv. Vinko iz Saragose

Svetac Mučenik

Sv. Vinko iz Saragose, đakon i mučenik pod Dioklecijanom, 304.g. spominje se u Rimskom Martirologiju 22.01. zajedno sa Sv. Anastazijem Persijskim, poštovan i od Grka 11. prosinca. Taj najpoznatiji mučenik Španjolske se predstavlja u đakonskoj dalmatici i sa znakom križa, gavran, rešetaka ili plamena. Čašćen je kao patron Valencije, Saragose, Portugala itd. Uzimaju ga za zaštitnika vinari, staklari i mornari. Ime mu je i u litaniji svih svetih. Njegov životopis se čitao u crkvama Afrike već od kraja 4 vijeka, kako svedoči sv. Augustin u Ispovijestima 275. Sadašnja Acta SS, III Jan,6 potječu iz kraja osmog ili devetog vijeka i sastavljena su iz tradicije. Anali Boll., I, 259, daju drugačiji životopis. Svi se slažu sa životopisom Prudentisa (P.L.LX, 378). Rođen je u Saragosi, od oca Eutriciusa (Euthicius) i majke Enole, iz mjesta Osca. Pod vodstvom biskupa Saragose, Vinko je daleko uznapredovao u studijama. Zaređen je za đakona i dodeljena mu je dužnost da propovijeda po biskupiji, biskup je imao govornu manu. Po naredbi upravitelja Daciana, on i biskup su dovučeni u lancima u Valensiju i držani su u zatvoru dugo vremena. Tada je Valerius, biskup, pušten, ali su Vinka zadržali i bio je podvrgnut surovim mučenjima, razapinjali su ga kukama, pekli, bičevali. Ponovo je bio zatvoren u ćeliju u kojoj je po podu bilo razbacano polomljeno staklo. Da bi uzdrnali njegovu upornost, nakon tolikih muka, smješten je u krevet, na kojem je i izdahnuo.

Njegovo tijelo je bačeno lešinarima, ali ga je obranio gavran. Dacijan je potom bacio tijelo u more, ali je ono isplivalo na obalu i sahranila ga je jedna pobožna udovica. Nakon što je uspostavljen mir u Crkvi, podignuta je kapela nad njegovim zemnim ostacima izvan zidina Valensije. 1175.g. njegove relikvije su donesene u Lisabon. Drugi tvrde da su relikvije došle u Castres 864. Kremona, Bari i ostali gradovi tvrde da također posjeduju njegove relikvije. Kilderik I je donio stopalo i dalmatiku u Pariz 542.g. i podigao je crkvu u čast sv. Vinka. U Rimu postoje tri crkve posvećene sv. Vinku, jednu blizu bazilike sv. Petra, druga u Trastevere u i ona koju je izgradio Honorije I (625-38) i koju je obnovio Leo III 796.g.

Đurđevačka federacija Ministarstvo vinskih poslova

In vino veritas

Jurjevo u vinogradu

Vinogradari 23. travnja slave svetog Jurja, mučenika kao zaštitnika svih težačkih poslova kao što je okopavanje vinograda, sadnja cjepova te pretok vina. Sv. Juraj je drugi u nizu od pet zapovjednih vinogradarskih svetaca u hrvatskim pučkim običajima.

Jedan je od najtežih poslova u vinogradu okopavanje. U svom "Vinogradaru" Dragutin Stažimir daleke 1870. objasnio je kakvim se alatom kopa vinograd:

"Orudje, kojim se kod nas kopa, jest obična motika. Ovim orudjem se znadu naši težaci okretno služiti jer im je naruk, priviknuti su mu, i kad su trijezni i marljivi, mogu posve valjano kopadvu izvesti. Zato im netreba našim ljudem u tu svrhu preporučivat druge vrste orudja (halat), jer nepriučeni novoj vrsti orudja, ne samo što bi djelo lošije učinili, nego i mnogo sporije, pače i s kvarom radili, a to bi bilo samo na užrb vinogradaru."

U jurujevskom tjednu počinje se s sijanjem kukuruza, radovi u vinogradu u punom su tijeku. Poslije reza, popravljavanja armature, zatezanja žica i vezanja trsa obavlja se obrada tla u svrhu uništavanja korova, čuvanja vlage i presušivanja prevlažnih tla.

Mnogi vinogradari čuvaju dijelove odrezanih dijelova trsa do Jurjeva i onda naprave, odnosno zapale jurijeovski krijes. Vrlo je efektno navečer vidjeti kako se pale krjesovi i na ostalim bregima. Ovisno o vremenskim prilikama, sadnja vinove loze može se obavljati za mirovanja vegetacije u južnim Lijepe naše, pa do završno početka svibnja, za sjeverni dio.

O terminima sadnje pisao je i Dragutin Stažimir u svom "Vinogradaru" 1870. godine:

"Što se vremena tiče, to jest, koje godišnje doba je najbolje, da se poduzme i izvede sadba novog nasada, o tom su razna mnijenja vinogradarah. Jedni tvrde, da je najbolje vrijeme za sadbu jesen, da se preko zime oko nasada slegne zemlja i dovoljno vlaga napije; drugi opet savjetuju, da je najzgodnije vrijeme prvo proljeće od polovine ožujka mjeseca do početka svibnja; pače da je moći resene ključeece čak do Ivanja saditi. Nu bilo kako mu drago, kod nas u lijepoj našoj hrvatskoj domovini neka svaki sadi, kad mu je sgodno, kad ima priredjeno tlo i priredjenih budi ključedah budi korenjakih. Od pozdne jeseni preko ciele zime sve do Ivanja moći se to djelo izvede. Kažem, kroz cielo to vrijeme moći je saditi, samo kad nije pomržnjena zemlja ili mokra."

"Vinogradar" Dragutina Stražimira prvo je cjelovitije djelo o vinogradarstvu i vinarstvu napisano u Hrvatskoj. Autor je djelo napisao na osnovi osamnaestogodišnjeg vlastitog praktičnog iskustva i informacija iz strane literature. Dakako, tijekom izgorjevanja jurjevskog krijesa vinogradari okupljaju u kletima i kušaju prošlogodišnje vino, kojeg ima još dosta, te pripremaju pretok. Osnovno je održavati higijenu u podrumu, treba ga prozračiti i voditi brigu o praznim bačvama.

23.04. Sv. Juraj

Svetac Mučenik

Život je sv. Jurja ovijen mnogim legendama pa je i stručnjacima teško doći do pouzdanih povijesnih podataka o njemu.

On je prema legendama već od svog začeca bio predodređen za velike stvari. Zato je i njegovo rođenje ispunilo velikim veseljem oca mu Geroncija, Perzijanca, i majku Polikroniju, Kapadočanku. Pobožni su ga roditelji odgajali u vjerskom duhu, i to s uspjehom, sve dok nije odrastao i stupio u vojničku službu. Za vrijeme Dioklecijana poginuo je mučeničkom smrću. Njegovo je štovanje u povijesti svetaca pravi fenomen, kojemu jedva ima ravna. Neka o tome posvjedoče sljedeći zajamčeni podaci.

U Siriji nalazimo već u IV. stoljeću crkve posvećene sv. Jurju. U Egiptu ima njemu u čast 40 crkava i 3 samostana, a na otoku Cipru nalazilo se čak 60 Jurjevih svetišta. U Carigradu mu je podigao crkvu nitko manji nego sam car Konstantin Veliki. U grčkoj Crkvi sveti Juraj se slavi uz sv. Demetrija, Prokopija i Teodora kao veliki mučenik. S Istoka se njegovo štovanje vrlo brzo proširilo i na Zapad, u Rim, u Italiju, na Siciliju, u Francusku, u Mainz, a onda i u Englesku i Škotsku, gdje se naročito poštuje. Kao svoga zaštitnika slavili su ga srednjovjekovni vitezovi i križari. Seljaci su ga počeli zazivati kao zaštitnika najprije svojih konja, a zatim i ostalih domaćih životinja. Još prije II. svjetskog rata hodočastili su s konjima na svečev blagdan slavonsko-podravski seljaci u Sveti Đurađ kod Donjeg Miholjca.

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslov*

In vino veritas

Svetog Jurja slave i mnogi svečani govori te romansirani životopisi, počevši od najstarijih vremena. Njega su svojim spisima proslavili sv. Grgur Turonski († 594), Venancije Fortunat († 600), pjesnik himana, sv. Andrija Kretski († 767), sveti Petar Damiani. U srednjem vijeku Sv. Juraj je slavljn i mnogim skazanjima. A njegovim slikama ne zna se ni broja. Malo je koji srednjovjekovni i kasniji religiozni umjetnik slikar ili kipar koji ga nije prikazao. Njegov je blagdan u nekim biskupijama spadao u najveće u godini.

Možda bi se čitatelji razočarali kad ne bismo spomenuli zmaja, koga Sv. Juraj probada. Neka se ne razočaraju ako im moramo reći da je to legenda koja je nastala tek u srednjem vijeku za vrijeme križarskih vojna. Netko je tada krivo shvatio jednu sliku cara Konstantina u Carigradu koji je, prema povjesničaru Euzebiju, prikazan kako gazi probodena neprijatelja ljudskoga roda. Pučka mašta tu je sliku pripisala Sv. Jurju i oko njega razvila legendu kako je spasio djevojku probovši zmaja. U toj se verziji brzo raširila ta legenda te postala opća svojina, o čemu svjedoče nebrojene slike i kipovi, pa i jedan u Zagrebu u blizini kazališta.

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslova*

In vino veritas

Sv. Ivan Krstitelj

Sv. Ivan Krstitelj kao spomendan javlja se u doba ljetnog solsticija, obrata, što je prigoda za ponovnoveličanje prirode i njezine magične snage. Ljeti je nešto manje radova u vinogradu, ali treba štiti urod od bolesti, nepogoda i životinjskih štetnika. Zbog toga se pale blagoslovljene svijeće u trsju (protiv tuče), škropi metlama i granama (protiv bolesti) i postavljaju se klopci, drvene čegrtaljke na vjetar, te strašila zbog zaplašivanja ptica i drugih napasnika.

24.06. Sv. Ivan Krstitelj

Rođenje svetog Ivana Krstitelja - Isusova preteče i događaje u vezi s njime opisuje nam sveti evanđelist Luka u I. glavi svoga evanđelja ovako:

Elizabeti dođe vrijeme da rodi. I rodi sina. Kad njezini susjedi i rodbina doznaše da joj je Gospodin iskazao veliko milosrđe, radovali su se s njom.

Osmoga dana dođoše da obrežu dijete. Htjedoše ga po ocu nazvati Zaharijom, ali majka njegova reče: Ne tako, nego neka se zove Ivan! Odvrte joj: Pa nitko se u tvojoj rodbini ne zove tim imenom. Znakovima upitaju oca njegova kako bi on htio da se zove. On zatraži pločicu i napisao: 'Ivan mu je ime. Svi se tome začude. U isti čas otvore mu se usta, a jezik mu se razriješi te je govorio i hvalio Boga.

I strah spopade sve žitelje u okolici. I u svoj se planini judejskoj pripovijedahu ti događaji. Svi koji su čuli za njih pohranjivali su ih u srcu i govorili: 'što će biti ovo dijete?' I, doista, ruka Gospodnja bijaše s njim.

Tada se Zaharija, otac njegov, napuni božanskog nadahnuća te proročki kaza: 'Neka je hvaljen Gospodin, Bog Izraelov, jer se udostojao da otkupi narod svoj. I da nam podigne silna Spasitelja među potomstvom Davida, sluge svoga, kao što obeća od davnine na usta proroka svojih svetih, Spasitelja od naših neprijatelja i iz ruke svih koji nas mrze, da učini milosrđe koje obeća ocima našim i da se sjeti svetoga Zavjeta svoga, zakletve kojom se zakle Abrahamu, ocu našem, da nam dopusti da mu bez straha, izbavljeni iz ruke neprijatelja, služimo u svetosti i pravednosti pred njim u sve naše dane.

A ti ćeš se, dijete, prorok Previšnjega zvati, jer ćeš ići pred Gospodinom da mu pripraviš putove, da narodu njegovu pružiš spoznaju spasenja, koje biva oproštenjem grijeha njegovih, zahvaljujući milosrdnom srcu Boga našega, zbog koga će nas pohoditi Sunce s visine, da obasja one koji prebivaju u tami i sjeni smrtnoj, da upravi korake naše na put mira.

A dijete kako je raslo tako je jačalo duhom. Boravilo je u pustinji do onoga dana u koji se jasno očitovao Izraelu« (Lk 1,57–80).

Izvještaj svetog Luke o Ivanovu rođenju nije isključivo usredotočen i upravljen na sam događaj rođenja, on smjera dalje, jer pokazuje na ulogu djeteta u povijesti spasenja. Već je samo njegovo ime puno značenja. Ono znači: »Bog se smilovao.« Kome? – Svome narodu, poslavši mu nakon duljeg razdoblja opet velikog proroka, dapače najvećeg između svih proroka, koji će neposredno pripremiti put pojavku Mesije, njegovu javnom nastupu. Da je Bog milosrdan, osjetio je kod Ivanova rođenja njegov otac Zaharija koji je, nakon devetmesečne nijemosti, opet progovorio, a njegov se govor pretvorio u hvalospjev koji svako jutro ponavljamo moleći Pohvale.

Neobičnost toga djeteta, rođena u ljupkom Ain Karinu, pokazala se čim je malo poodraslo. Ivan je još veoma mlad ostavio toplo obiteljsko gnijezdo, svoje prijatelje i znance te pošao u pustinju da se što bolje spremi za svoje veliko poslanje. On će se na nj pripremati u Božjoj blizini, u molitvi i razgovoru s njime.

Kod Ivanova rođenja svi su se u okolici pitali što će biti od njega? – Na to je pitanje nama odgovor posve jasan. On je postao jedna od najznačajnijih ličnosti u Božjem planu o spasenju. Štoviše, on je postao tako velik da je sam Isus o njemu izrekao nečuvane riječi: »Velim vam, nije nitko između rođenih od žene veći od Ivana« (Lk 7,28). Sam Ivan sebe je nazvao »Zaručnikovim prijateljem«. Taj je zaručnik Isus Mesija. Njemu se Ivan veseli i

Đurđevačka federacija Ministarstvo vinskih poslov

In vino veritas

govori: »On mora rasti, a ja se umanjivati!« (Iv 3,30). »Ivan je pripremio svadbu, sve je pozvao na svečanost, sve doveo u Zaručnikovu blizinu. A on sam je u svatovima nevažan. Zaručnik ne pripada njemu. On tu samo stoji i

raduje se Zaručnikovu glasu. On nije sebičan; on je zahvalan i radostan zbog prijateljstva s njime« (Rainer Kaczynski). Što traži danas od nas sveti Ivan Krstitelj, Zaručnikov prijatelj? – Ne traži toliko da se u njega ugledamo, već prstom upire na Krista i poziva nas da njega slijedimo i za njim idemo. Ivan nam kao rijetko koji svetac želi biti vodič Kristu.

Pokrajinski sabor u Agdi g. 506., govoreći o blagdanima crkvene godine, govori o svetkovini rođenja Ivana Krstitelja kao o jednoj od većih svetkovina. Takvo se shvaćanje učvrstilo još više u srednjem vijeku, koji je Ivanje slavio kao »ljetni Božić«. Do XI. stoljeća na taj se dan isto kao i na Božić slavilo tri svete mise. U čast sv. Ivanu Krstitelju podignute su mnoge crkve počevši od Lateranske bazilike u Rimu, papinske katedrale, te glave i majke svih crkava na svijetu.

Naš hrvatski glavni grad Zagreb ima lijepu baroknu crkvu s lijepim cintonom, posvećenu sv. Ivanu Krstitelju. Inače je najpoznatije svetište svetog Ive u našim krajevima ono u Podmilačju, nedaleko od Jajca, kamo svake godine još i danas hodočasti veliko mnoštvo vjernika preporučujući se tople i usrdno Isusovu preteči.

U svome sam djetinjstvu često promatrao lijepi barokni pokrajni oltar sv. Ivana Krstitelja u župnoj crkvi u Valpovu i to bijaše moj prvi susret s tim velikim svecem. Njegov mi je lik uvijek imponirao. U njemu gledam čovjeka jakoga značaja pred kojim se zadivio i sam naš Gospodin. Za njim su se Ivanu divili i veličali ga toliki sveti Oci i crkveni naučitelji. U ime svih njih nek nam danas progovori genijalni sveti Augustin.

Crkva promatra Ivanovo rođenje koje je na neki način posvećeno. Među ocima nema nikoga čije bismo rođenje svečano slavili. Proslavljujemo Ivanovo i Kristovo rođenje. To ne može nedostajati, a ako ga možda zbog dostojanstva takve stvari manje tumačimo, ipak o tome plodonosno i uzvišeno razmišljamo. Ivan je rođen od neplodne starice, a Krista je rodila mlada djevica.

Kod Ivana ne vjeruju da će se roditi, i otac postaje nijem. Kod Krista se vjeruje, te je vjerom i začet. Iznijesmo što bi valjalo istražiti i rekosmo o čemu bi trebalo raspraviti. Ali o tome sam govorio. A ako nam za istraživanje svih skrovitih mjesta takvog otajstva nedostaje ili sposobnosti ili vremena, bolje će vas poučiti onaj koji u vama govori, makar mi bili i odsutni, onaj o kojemu pobožno razmatrate, koga ste srcem prihvatili, čiji ste hramovi postali.

Čini se, dakle, da je Ivan postavljen kao neka međa između obaju saveza, Staroga i Novoga. Sam Gospodin svjedoči da je Ivan na neki način međaš: Zakon i proroci su do Ivana Krstitelja. On u sebi, dakle, nosi i značaj drevnosti i nagovještaj novosti. Poradi značaja drevnosti rađa se od ostarjelih, a zbog značaja novosti očitovan je još kao prorok u majčinoj utrobi. Već tu bijaše označen prije rođenja. Pokazano je čiji će biti preteča prije nego ga je vidio. Božanske su to stvari i nadilaze mjeru ljudske slabosti. Napokon se rodio i dobio ime: jezik se ocu razriješio. To što se zbilo, prenesi na slikovito značenje tih stvari.

Zaharija šuti i gubi glas dok se ne bude rodio Ivan, Gospodinov preteča. Tad će početi opet govoriti. Što je Zaharijina šutnja ako ne prikriveno proroštvo, proroštvo koje je prije Kristova propovijedanja na neki način skrovito i zatvoreno? Ono biva otvoreno njegovim dolaskom i postaje jasno kad bude došao onaj koji je prorican. Otvaranje Zaharijina glasa kod Ivanova rođenja isto je što i kidanje zastora na Kristovu križu. Jezik se odrješuje jer se rodio glas. Ivanu, naime, koji već tada naviješta Gospodina, rečeno je: Tko si ti? A on odgovori: Ja sam glas onoga koji viče u pustinji. Ivan je glas, a Gospodin bijaše u početku Riječ. Ivan je privremena riječ, a Krist vječna Riječ od početka.«

Prije nego s Crkvom upravimo toplu molbu velikom Krstitelju, spomenimo da ga obično slikaju kako krsti Isusa ili kao propovjednika pokore obučena u odijelo od kože, sa štapom u obliku križa i natpisom: »Evo Jaganjca Božjeg!« Prikazuju ga i s janjetom pokraj sebe ili čak na ruci. Slikari koji su željeli prikazati njegovu smrt prikazuju mu glavu na pladnju. Dakako da su brojni slikari nastojali na platnu dočarati i rođenje Ivana Krstitelja. Tako je osobito poznata slika Ivanova rođenja u Lodiju, u Italiji, a naslikao ju je u XVI. stoljeću slikar Callisto da Lodi. Svetom Ivanu Krstitelju kao svome pokrovitelju preporučuju se pastiri, seljaci, razni obrtnici. U pomoć ga zazivaju i bolesnici pogođeni raznim bolestima. Dobro je da mu preporučujemo i svoje duhovne potrebe, osobito da bi nam izmolio milost da Isusa što bolje upoznamo, ljubimo i slijedimo

Đurđevačka federacija Ministarstvo vinskih poslova

In vino veritas

Miholje u vinogradu

Sveti Mihael arkanđeo četvrti je zapovjedni vinogradarski svetac (29. rujna). Zaštitnik je vinograda od kradljivaca, štetočina i ptica.

U hrvatskim pučkim vinogradarskim običajima postoji pet zapovjednih vinogradarskih svetaca: sv. Vinko (22. siječnja), sv. Juraj (23. travnja), sv. Ivan Krstitelj (24. lipnja), sv. Mihovil (29. rujna) i sv. Martin (11. studenog). Sveci nisu vezani uz vinograde i vino kao sveci, već su vinogradari uz mukotrpan rad, odricanje i ostale radove oko vinograda i vina našli "svoje svece" da se mogu provešeliti, ali i nagovijestiti veće poslove u vinogradu - berbi, rezidbi, pretoku vina i ostalim poslovima koji se tiču vinograda i vina.

Tako sv. Mihovil (Mihalj) označava u pojedinim vinogorjima početak berbe grožđa dok u drugim vinogradarskim područjima on je čuvar vinograda. Vinograde treba čuvati od dvonožnih kradljivaca, ptica koje naprave velike štete te od raznih drugih štetočina.

*Ali mi Vam savjetujemo da bez obzira na moguće pojave štetočina u vinogradu:
Ne berite grožđe prerano.*

29.09. Mihael, Gabriel i Rafael, arkanđeli

SVETI MIHAEL, GABRIEL I RAFAEL, arkanđeli Iz tajne Božje svetosti proizlazi štovanje triju arkanđela, koje danas slavimo, kao i svetih anđela čuvara, koje slavimo 2. listopada. Anđeli kao duhovna bića, unatoč njihovoj službi u povijesti spasenja, već po svojoj biti izmiču svakom povijesnom razmatranju. Zato i ne možemo opisivati njihov život kao što činimo sa životom svetaca. Unatoč tome, na temelju Božje objave možemo ipak o njima nešto reći, isto tako možemo opisivati njihovo štovanje. Činimo to rado, što s cijelom Crkvom danas slavimo njihov blagdan, a i što mnogi vjernici nose njihova imena slaveći danas svoj imendan.

Ime Mihael, u hebrejskom Mi ka el, što znači: "Tko je kao Bog?" spominje se u Svetom pismu pet puta.

Najznačajniji je pak svetopisamski tekst o sv. Mihaelu iz Otkrivenja. "Uto se zametnu rat u nebu koji je Mihael sa svojim anđelima morao voditi protiv Zmaja. Zmaj i njegovi anđeli prihvatili su borbu, ali je ne mogoše izdržati. I mjesta za njih više nije bilo u nebu. Bijaše izbačen veliki Zmaj, stara Zmija, koja se zove đavao - sotona, zavodnik cijeloga svijeta - bijaše zbačen na zemlju i bijahu zbačeni s njime njegovi anđeli" (Dn 12,7-9).

Imajući u vidu te svetopisamske tekstove, ikonografija prikazuje sv. Mihaela kao ratnika u oklopu i s mačem u ruci. Crkva pak od najstarijih vremena gaji prema svetom Mihaelu naročito štovanje i duboku pobožnost. Ona ga u borbi što se vodi protiv sila zla, a i vodit će se do konca vremena, promatra kao svoga moćnog zaštitnika, koji joj je svojom zaštitom trajno prisutan. Velikog arkanđela jednako živo štuje istočna i zapadna Crkva. Razni staleži štuju sv. Mihovila kao svoga zaštitnika, u Italiji je zaštitnik javne sigurnosti, a Pio XII. proglasio ga je zaštitnikom radiologa. Njemačka ga također od davnine slavi kao svoga zaštitnika. I kod nas je u Hrvatskoj veoma razvijen kult sv. Mihovila. Podignute su mu u čast mnoge župne i područne crkve, a i neka mjesta nose njegovo ime. Tako imamo Miholjac, Miholec, Mihovljan itd.

Bogoslužje veoma zorno ističe trostruku djelatnost sv. Mihaela u službi Crkve. On je borac, molitelj i pratilac. Kao borac neka nam pomaže u borbi koju svatko od nas mora stalno protiv zla u sebi i oko sebe voditi! Kao molitelj nek nas zagovara i naše molitve poput miomirisnog kada prinosi Gospodinu, a kao pratilac neka nas prati na našim životnim putovima! Sveto pismo poimence na nekoliko mjesta spominje i sv. Gabriela, arkanđela. I štovanje je sv. Gabriela staro, a naročito je vezano uz blagdan Blagovijesti. Njemu je, kao i sv. Mihaelu, pučka pobožnost pridavala ulogu čuvara crkvenih vrata; ta dva arkanđela priječe demonu ulaz u crkvu. Kao svoga zaštitnika štovali su sv. Gabriela glasonoše, teklići i pismošoše.

Papa Pio XII. apostolskim breveom od 1. travnja 1951. proglasio ga je nebeskim zaštitnikom telekomunikacija: telegrafa, telefona, radija i televizije: Ime Rafael znači "Bog liječi", a ime je trećega arkanđela, koga danas slavimo. Njega, kao i dvojicu drugih arkanđela, opširno spominju apokrifne knjige, a od kanonskih knjiga Rafael je veoma prisutan u Tobijinoj knjizi. Naročito se Rafaelu preporučuju putnici, a pomalo i pečalbari te iseljenici. Kao duhovnome liječniku počeo se mu se utjecati i bolesnici u duševnim i tjelesnim bolestima. A kao svoga posebnog zaštitnika časte ga apotekari.

In vino veritas

Sv. Martin, biskup (316/317-397 g.)

Otac toga popularnog sveca bio je časnik rimske vojske, pa je potkraj svoje karijere dosegao visoki čin tribuna. Kad mu se rodio sin, nazvao ga je Martinom, što je umanjenica od imena Mars, koji je bio rimski bog rata. Otac je tako nazvao sina da počasti vlastito vojničko zvanje, a ujedno naznači budućnost djeteta. Nije tada ni mogao zamišljati da će mu sina Martina pamtili povijest, ali ne kao vojskovođu okićena ratnim uspjesima, već po jednom skromnom i duboko ljudskom činu dobrote i nesebične ljubavi, koji će postati simbol djelotvorne pomoći siromašnom čovjeku. Epizoda koju bilježi povijest, a koju je legenda okitila nekim živopisnim detaljima, dobro je poznata:

Kad je imao nešto više od petnaest godina, Martin je na konju, u gardoj vojničkoj opremi, na kojoj se posebno isticao veliki crveni ogrtač, jahao dok je studeni vjetar najavljivao dolazak zime. Iznenada, uz rub ceste, pojavi se neki stari siromah, sav promrzao, u poderanim krpama koje je navukao da zaštiti tijelo od studeni. Taj je prizor toliko uzbudio mladog konjanika da je stao neodlučan pred starcem koji je tresući se pružio ruku za pomoć. Martin se dosjetio: mačem je presjekao polovicu svoga crvenog plašta i njime zaogrnuo promrzlog starca. Te noći je Martin blaženo usnuo, a u snu mu se javio Isus, kojega pravo još nije ni poznao, te mu zahvalio što ga je zaogrnuo polovicom svog ogrtača. "Martin još katekumen pokrio me ovim plaštem!"

Legenda još dodaje da je ta gesta dobrote popratilo naglo zatopljenje vremena, kao da se i nebo smilovalo siromašnim ljudima koji su cvokotali od studeni, pa na spomen toga i danas u mnogim krajevima toplije dane pred početak zime zovu "Martinje ljeto".

Povijesni podaci kažu da je Martin rođen negdje u panonskim ravnima oko 316. godine. Kao rodno mjesto spominje se Sabaria, današnji Szombathely u Mađarskoj. U to doba bili su prestali progoni kršćana, Crkva je napustila katakombe, a car Konstantin Veliki je svojim glasovitim Milanskim ediktom zajamčio kršćanima slobodu i ravnopravnost, čak im je dao i neke povlastice. Martinov otac je bio vojni zapovjednik, pa je kao takav često premještan, a s njim je i Martin dosta putovao, veselo doživljavajući promjene koje omogućuje takav način selidbenog života. Dio djetinjstva proveo je u talijanskom gradu Paviji, skromnom mjestu bogate kulturne tradicije. Tu je mladić primio nešto od humanističkog obrazovanja. U Paviji je Martin došao u vezu s kršćanima koji su ga zanosili i oduševljavali svojom djelotvornom ljubavlju i revnim životom. Roditelji su bili stari pogani, štovatelji rimskih bogova pa su sina odvrćali od ove, kako su govorili, istočnjačke sekte, čudne i zarazne religije koja se sve više širila Rimskim carstvom. Unatoč tome, Martin je uspio da bude uvršten u pripravnike za krštenje. Kasnije će Martin izjaviti da je kao desetogodišnjak postao katekumen. Istodobno, po izričitoj očevoj naredbi, započeo je vojničku karijeru. U francuskom gradu Amiensu uvježbavao je vojničke vještine. U to razdoblje valja smjestiti i spomenutu epizodu s plaštem i siromahom, koja je proslavila Martina širom kršćanskog svijeta. U Amiensu je 339. godine, na Uskrs, primio krštenje i postao član kršćanske zajednice. Unatoč tome, morao je sudjelovati u vojnim operacijama cara Konstanca na Rajni, ali je nakon dvije godine vojničovanja zatražio da ga otpuste iz vojske.

Oslobođen od ratničkih obveza, Martin je proveo određeno vrijeme u rodnoj Panoniji, gdje je posjetio stare roditelje. S velikom radošću uspio je nagovoriti majku da prihvati kršćanstvo, ali nije imao uspjeha kod oca, koji je ustrajao u svom poganskom uvjerenju. Nakon toga se Martin vraća u Italiju i na jednom ligurskom otočiću, zvanom Gallinaria, započeo je povučeni, samotnički život. S jednim svećenikom osnovao je malu monašku zajednicu, koja se može nazvati i prvim redovničkim samostanom na Zapadu.

U francuskom gradu Poitiersu upoznao je i zavolio svetog biskupa Hilarija, koji ga je zaredio za svećenika i ponudio mu boravište u mjestu Liguge, koje je Martin opet pretvorio u samostan, kaneći ostatak života ovdje provesti u samoći, pokori i molitvi. Ali, 371. sveti biskup Hilarije umire u Toursu, pa izbor za njegova nasljednika pade upravo na Martina. Tako je ovaj čovjek, vojnik na silu, redovnik po izboru, postao biskup po dužnosti.

Bio je, kažu, vrstan duhovni pastir, postavši velikim širiteljem kršćanstva. Za Crkvu je pridobio mnoga galska plemena, pomirio je brojne arijevske heretike, odupro se građanskim vlastima koje su već tada počele zadirati na crkveno područje.

Martin je, za ono doba, kao biskup, uveo velike novosti. Za razliku od većine biskupa, koji su boravili i djelovali po gradovima i većim mjestima, Martin svoju biskupsku brigu posvećuje selu i seljacima. Dobro je znao velike duhovne potrebe siromašnih kolona i bijednih kmetova, za koje se malo tko brinuo. Velika ideja njegova

života bila je evangelizacija sela. A da bi to mogao ostvariti, trebao je dobro pripremljene svećenike. U Marmoutieru, nedaleko od Toursa, otvorio je neku vrst centra za odgoj budućih svećenika, koji bismo mogli

*Đurđevačka federacija
Ministarstvo vinskih poslov*

In vino veritas

nazvati prvim sjemeništem u Galiji, pa i u Europi.

Posebnu je važnost polagao na zajednički život, pa je želio da i njegovi svećenici žive što je više moguće povezano, u zajednici, slično monasima, kojima je Martin ostavio svoju prvu ljubav. Osim toga, sveti je biskup znao da bez dolične naobrazbe nema uspjeha, pa je od svećenika tražio da vole pisanu riječ, posebno Sveto pismo. Zahtijevao je od njih da čitaju crkvene oce i tumače Božje riječi. Martina su posebno voljeli siromašni i odbačeni ljudi, kojima je uvijek ostao blizak. Nešto manje su ga voljeli bogati ljudi, koje je stalno opominjao i pozivao na pravdu, poštenje i solidarnost. Zbog toga je Martin doživio mnoga poniženja i vrijeđanja, čak su ga i klevetali. Ljudi su svetog biskupa cijenili i voljeli zbog neumorne aktivnosti, neutažive revnosti i nesebičnog života. Još za života smatrali su ga najvećim francuskim biskupom. Umro je 8. studenoga 397. godine, kad je bio u posjetu jednom selu. Njegov sprovod, tri dana kasnije, bila je prava apoteoza odanosti i poštovanja. U povorci je stupao bezbrojan puk, nebrojeni seljaci i siromasi pokazali su da znaju tko im je prijatelj, a pokojnikovo tijelo ispratilo je i oko dvije tisuće redovnika i redovnica.

Blagdan Sv. Martina je 11. studenoga, tri dana nakon njegove smrti. Pučko veselje dugo je pratilo taj blagdan na Zapadu, pa i u mnogim našim krajevima. Toga dana se pilo mlado vino. U Italiji i danas živi poslovice: "Il nuovo vino si beve a San Martino! ("Mlado vino pije se na Svetog Martina!"). I tako je nastao običaj da se u nekim vinorodnim krajevima za dan Sv. Martina "krsti" mlado vino. Istog dana u mnogim je mjestima bio sajamski dan, prigoda za sklapanje velikih poslova i potpisivanje ugovora. Tada je u nekim krajevima počinjala sudska djelatnost, škole, parlamentarni život. Ponegdje su se o Sv. Martina održavali općinski izbori.

Ubrzo nakon smrti Martina su za zaštitnika uzeli mnogi ljudi i udruženja: vojnici, vitezovi, putnici, gostioničari, hotelijeri, a posebno vinogradari i svi oni koji se brinu oko berbe i proizvodnje vinske kapljice.

Dugo vremena na Zapadu je Sv. Martin bio najpopularniji svetac. U pojedinim krajevima on je to ostao i danas. A njegova gesta nesebične ljubavi, kad još nije ni bio punopravni kršćanin, pretvorio je u pučkoj mašti lik revnog biskupa u vječno mladog konjanika, koji mačem sječe svoj plašt u dva dijela, da bi pokrivanjem promrzlog namjernika ublažio djelovanje zime koja je već počela gristi.